

Protokół Jury
finałów 70. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego
- turniej recytatorski i turniej wywiedzione ze słowa
Ostrołęka, 25-28 czerwca 2025 roku

Jury pracowało w składzie:

prof. Bożena Suchocka

Paula Stępczyńska

Michał Kurek,

prof. Krzysztof Mrowcewicz

prof. Lech Śliwonik (Przewodniczący).

Gospodarze finałowego spotkania otrzymali od wojewódzkich organizatorów 70. Konkursu zgłoszenia laureatów – 64 recytatorów i 8 wywodzących ze słowa.

W konkursowych koncertach wystąpiło 68 uczestników, w tym 61 w turnieju recytatorskim (30 w kategorii dorosłych i 31 w kategorii młodzieży szkolnej) oraz 7 w turnieju wywiedzione ze słowa,

Jury przyznało nagrody i wyróżnienia, których fundatorami są: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydent Miasta Ostrołęka, Ostrołęckie Centrum Kultury, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Towarzystwo Kultury Teatralnej – Zarząd Główny.

Laureatami finałowych spotkań zostali:

W Turnieju Recytatorskim

Kategoria dorosłych:

I nagrodę w wysokości 1.250 złotych otrzymuje:

Jan Abramowicz (województwo podkarpackie)

II nagrodę w wysokości 1.000 złotych otrzymuje

Jadwiga Przybyło (województwo śląskie)

III nagrodę ex aequo w wysokości 750 złotych otrzymują:

Arkadiusz Jaskulski (województwo zachodniopomorskie)

Kacper Siwiak (województwo lubelskie)

Wyróżnienia w wysokości 400 złotych otrzymują:

Aneta Kaliściak (województwo podlaskie)

Zbigniew Martuszewski (województwo warmińsko-mazurskie)

Mikołaj Niedziela (województwo mazowieckie)

Katarzyna Rosińska (województwo wielkopolskie)

Paweł Tyrakowski (województwo łódzkie)

Kategoria Młodzieży Szkolnej

I Nagrodę w **wysokości** 1.250 złotych otrzymuje:

Mikołaj Talarczyk (województwo dolnośląskie)

II nagrodę w wysokości 1.000 złotych otrzymuje:
Sebastian Żuk (województwo lubuskie)

III Nagrodę w wysokości 750 złotych otrzymuje:
Maja Kukla (województwo mazowieckie)

Wyróżnienia po 400 złotych otrzymują:
Maja Kondys (województwo dolnośląskie)
Mariia Krywicka (województwo opolskie)
Ewa Majka (województwo podkarpackie)
Julia Sikora (województwo podkarpackie)
Bartosz Wrochna (województwo mazowieckie)

Specjalne wyróżnienie Jury w wysokości 250 złotych otrzymują:
Willy Jaszczyk (województwo lubelskie)
Karolina Kozłowska (województwo pomorskie)

W Turnieju Wywiedzione ze Słowa

I nagrodę ex aequo w wysokości 1.250 złotych otrzymują:
Alicja Czarnuszka (Polski Związek Niewidomych)
Michał Zamilski (województwo mazowieckie)

II nagrodę ex aequo wysokości 1.000 złotych otrzymują:
Rostysław Puhach (województwo lubuskie)
Miłosz Rożek (Wojsko Polskie)

Nagrodę specjalną Prezesa TKT (1000 zł) – za interpretację wiersza współczesnego – poezja polska XXI wieku – otrzymuje **Michał Synajewski** (województwo łódzkie).

Ostrołęckie Centrum Kultury ufundowało nagrodę im. Pawła Opęchowskiego dla najmłodszego instruktora, którego recytator wystąpił w finale – statuetkę otrzymuje **Adam Poboży** (województwo pomorskie).

Nagrodę Publiczności ufundowaną przez Panią Ewę Krupkę, radną Rady Miasta Ostrołęka, Przewodniczącą Komisji Kultury i Dziedzictwa Narodowego RMO otrzymuje **Jadwiga Przybyło** (województwo śląskie).

*

Konkurs trwa ponad siedemdziesiąt lat. To epoka w historii powojennej Polski, a nawet epoki. Wszystko bowiem zaczęło się w ciemnych latach stalinizmu, kiedy całe nasze społeczeństwo i jego kultura podawane były systematycznej, zrywającej więź z tradycją, „przebudowie”. Przeprowadzano świadome eksperymenty na języku, próbując oderwać go od korzeni, od dorobku przeszłości zapisanego w pięknej i tak ważnej dla naszej tożsamości literaturze. Zaroilo się od słów o obcych korzeniach, od

niezgodnych z duchem polszczyzny konstrukcji gramatycznych. Literatura zaczęła się zmieniać w koniunkturalną agitację.

Ogólnopolski Konkurs Recytatorski był cichym protestem przeciwko tej systematycznej dewastacji polskiej kultury, przeciwko zniewoleniu języka, przeciwko świadomemu odcinaniu Polaków od ich korzeni. W roku 1953 do artystycznej rywalizacji stanęło 10 tysięcy uczestników, potem z każdym rokiem było ich coraz więcej. Konkurs stał się powszechny, na zawsze pozostał demokratyczny.

Wchodziły nowe pokolenia, zmieniał się bieg historii, a Konkurs wciąż trwał, ewoluował, rozszerzał swoją formułę - o poezję śpiewaną, teatr jednego aktora, rywalizację w kategorii wywiedzonego ze słowa - świadcząc o kolejnych zmianach kulturowych i społecznych. Różnie oceniany / doceniany przez władze, wywalczył sobie trwałe miejsce na polskiej mapie kulturowej. Jak obliczano, wzięło w nim udział ponad trzy miliony miłośników polszczyzny. Imponujący rezultat.

Z uznaniem odnosimy się do decyzji Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Teatralnej o przywróceniu Honorowej Odznaki Recytatora, przyznawanej animatorom ruchu żywego słowa, zasłużonym instruktorom, wielokrotnym laureatom. To ważne podkreślenie niezłomnego trwania i znaczenia Konkursu oraz wielkiej roli jego kreatorów. Słowa uznania dla organizatora należą się także za działanie na rzecz przyszłości – powrót do przyznawania Odznaki Recytatora aktualnym laureatom finałowych turniejów.

* * *

Dziś żyjemy w wolnej Polsce, ale w niespokojnych czasach. I nie chodzi tylko o toczące się wokół wojny. W przyspieszonym tempie przemija postać świata. Żyjemy w świecie cyfrowym, w świecie uproszczonej komunikacji, bardziej wśród obrazów niż słów. Język gwałtownie ubożeje, traci swoją siłę i piękno. Ginią jego subtelności, pojawiają się tendencje do skrótów, charakterystycznych dla internetowych komunikatorów. Znikają na naszych oczach słowa – wypierane przez kalki z obcych języków, panoszą się wulgaryzmy. Niemal niezauważalnie ulega ograniczeniu bogactwo językowej ekspresji.

Konkurs recytatorski nie jest obłożoną twierdzą - był i pozostał otwarty jest na wszystkie kulturowe zmiany, przez cały czas ewoluuje. Jest nas mniej, bo słowu, literaturze coraz trudniej bronić się przed naporem tzw. cywilizacji obrazkowej, powierzchownej atrakcyjności pstrokatej popkultury. Dlatego jest czymś wspaniałym, że recytujemy, śpiewamy, wywodzimy ze słów, bo w ten sposób przywracamy im siłę i prawdę. Wierzmy w moc języka, w magię dobrej literatury, która powinna czynić nas mądrzejszymi i lepszymi.

Co roku z radością spotykamy się z nowymi pokoleniami ludzi, którzy czytają, są wrażliwi na piękno, ufają w siłę słów, potrafią przez swoje twórcze działania wypuścić je na wolność, przywrócić im życie.

*

Kończymy 70. finał głównego nurtu OKR – Turnieju Recytatorskiego, po raz trzydziesty w recytatorskim centrum Polski – Ostrołęce. Pora na podziękowania, bo jak pisał Adam Mickiewicz, bohater konkursu z 1953 roku:

*Grzeczność nie jest nauką łatwą ani małą
(...) Grzeczność wszystkim należy, lecz każdemu inna.*

Finałowe spotkanie zostało jak zwykle znakomicie przygotowane przez Ostrołęckie Centrum Kultury oraz Kurpiowskie Towarzystwo Kultury Teatralnej. Ostrołęka przyjęła uczestników z tradycyjną serdecznością, a to ogromnie sprzyjało szlachetnemu współzawodnictwu recytatorów z całej Polski.

Jury składa szczególne podziękowania Panu Tadeuszowi Wiśniewskiemu, Dyrektorowi Ostrołęckiego Centrum Kultury, którego życzliwości zawdzięczamy po raz kolejny nie tylko gościnę, ale i świetną organizację konkursu. Jak zawsze mogliśmy liczyć na wypróbowane przyjaciółki ruchu recytatorskiego - Panią Aleksandrę Kowalewską - Prezeskę Kurpiowskiego Towarzystwa Kultury Teatralnej oraz Panią Ewę Krupkę - Kierowniczkę Klubu Oczko OCK. Gorącymi podziękowaniami obdarowujemy wszystkich pracowników OCK - bez nich nie byłoby tego finału.

Słowa wdzięczności kierujemy do władz Ostrołęki, na czele z Prezydentem miasta, Panem Pawłem Niewiadomskim.

*

Minęło ponad siedemdziesiąt lat, a wciąż trwa zbiorowy, powszechny czyn w służbie literatury i żywemu słowu. Trwa dzięki temu, co naprawdę bezcenne - dzięki wspólnej, bezinteresownej pracy animatorów kultury, pedagogów, ludzi teatru, instruktorów.

Z głębi serca dziękujemy za udział w tej wspólnotce. Za tworzenie wielkiej wartości polskiej kultury.

Z wiarą czekamy na kolejne edycje konkursu. Do zobaczenia za rok w jak zawsze życzliwej nam Ostrołęce.

Ostrołęka dnia 28 czerwca 2025 roku

Jury

[Signature]
[Signature]
[Signature]
[Signature]